

2. Zajistiti všechen národní majetek, to jest majetek Němců a zrádců, aby byl později převeden do rukou oprávněných a potřebných občanů.

3. Zjistiti a zajistiti Němce a zrádce, aby mohli býti odevzdáni řádným soudům, které budou zřízeny po příchodu československých vládních orgánů.

4. Dodávat vojenským velitelstvím Rudé armády pracovní síly ke zvláštním úkolům podle jejich požadavků.

5. Informovati občany o různých sporných otázkách, týkajících se majetkové a osobní bezpečnosti.

K dokonalému splnění těchto úkolů byla zavedena po počáteční centralisaci, nutné z důvodů náborových, decentralisace, která umožní každému Brňanu obrátit se ve všech případech, spadajících do oboru Národní stráže bezpečnosti, na policejní revír, příslušný podle bydliště. Velitelé a členové Národní stráže bezpečnosti mají příkaz, aby vycházeli občanům co nejvíce vstříc. Jsme přesvědčeni o tom, že každý, kdo se na Národní stráž bezpečnosti v jakékoli věci obrátil, tuto snahu poznal. Každý si však musí uvědomit, že posláním Národní stráže bezpečnosti je především plnit úkoly, důležité pro celek, před nimiž zájem jednotlivce musí zatím ustoupit. Neobracejme se proto na Národní stráž bezpečnosti s malichernostmi, jejichž úřední řešení je buď zbytečné nebo může počkat. Je jisté, že Národní stráž bezpečnosti splnila v prvních popřevratových dnech uspokojivě všechny své důležité úkoly a že po příchodu vládních orgánů bude moci s čistým svědomím skládat účty ze své činnosti.

Rovnost, 9. 5. 1945, čís. 2.

[268]

1945, 9. květen. Praha. — Ze záznamu vysílání revolučního rozhlasu o osvobození Prahy Sovětskou armádou.

1.55: obyvatelstvo zůstane v krytech; nacističtí bandité pokračují v boji.

8.05: Rozkaz velitele Velké Prahy: Nařizuji obyvatelstvu Velké Prahy, aby pomáhalo slavné Rudé armádě všemi prostředky. Pozor, barikády zůstávají, ale na těch místech, kde o to jednotky Rudé armády požádají, je nutno s největším urychlením uvolnit cestu rudým tankům.

8.18: Rudá armáda bojuje ve vnitřní Praze. Německé hordy, které ještě v noci vraždily a loupily, utekly dále do nitra města. Zesilte ihned pohotovost na barikádách. Zajímejte německé vrahy, rozdrťte je, postaví-li se na odpor!

Pražský lid vítá důstojně vojáky našeho velkého sovětského spojence. Smrt německým okupantům! Ať žije slavná Rudá armáda, osvoboditelka naší vlasti! Ať žije svoboda!

8.43: Sovětské tanky rychle pronikají do Prahy. Obyvatelstvo se připraví k jejich uvítání, připraví průchody na barikádách. Předem se však přesvědčí, že skutečně jsou to sovětské tanky. Znak Rudá hvězda je viditelný. Je důležité, aby se s posádkou dohovorylo, kozáci mluví jen rusky, ukrajinsky a bělorusky.

9.45: Do místnosti Národní rady dostavil se podplukovník sovětské armády Zajcev; po uvítání místopředsedou Národní rady prohlásil: „Naše vojska přišla do Prahy osvobodit její statečný lid, který je ruskému lidu tak blízký. Nechceme vnucovati nijaký způsob správy, protože Češi jsou dobří vlastenci, aby si mohli svůj domov spravovat sami. Ve snaze pomoci co nejrychleji, naše vojsko přišlo rychlostí, neslýchanou v historii války. Jsem šťasten, že jsem prvním důstojníkem maršála Koněva, který k vám přišel. Praha je překrásné město svého národa. Stejný je i její lid svou statečností a kulturou. Nic jiného jsme ostatně neočekávali. Takovým si ji představoval ruský národ. Sovětský svaz nemá jiného cíle, než osvobodit český národ. Rudá armáda osvobodí český lid od německé tyranie.“ Na jeho projev odpověděl místo-

předseda Národní rady: „S pohnutím vítáme představitele slavné Rudé armády, kteří dnem i nocí rychlostí neznámou v historii válek přispěchali na pomoc hrdinnému lidu Prahy. Český národ vítá bratry rudoarmějce a všemi myslitelnými způsoby projeví lásku i vděčnost, jakou chová ke slavné Rudé armádě. Ať žije bratrská rodina svobodných slovanských národů! Ať žije SSSR a jeho slavná Rudá armáda! Ať žije maršál Koněv!“

11.15: Sovětská vojska prošla ze Starých Dejvic přes Vítězné náměstí, Chotkovy sady, Klárov. Pancéřová německá četa kladla tuhý odpor. Odpor byl zdolán a pak sovětské jednotky překročily Mánesův most k parlamentu. Staroměstské náměstí, Prašná brána a Václavské náměstí byly obsazeny ruským vojskem. Tím byla Praha vyčištěna úplně od německého vojska. Nabádáme občanstvo, aby si každý zajistil ve svém domě německé občany, aby nemohli již nijak ohrožovat bezpečnost našich občanů.

12.10: Nálet německých letadel na Prahu. Sirény nefungují.

13.26: Vysílač Mělník hlásí, že Mělníkem projíždějí němečtí vojáci dosud ozbrojení a střílí po obyvatelstvu.

13.43: K usnadnění rychlého pohybu Rudé armády Prahou nařídilo vojenské velitelství Velké Prahy okamžité rozbourání barikád za pomoci civilního obyvatelstva.

14.14: Mělnická vysílačka začala opět vysílat.

15.39 a 16.10: — Praha vyzývala (anglicky a rusky) anglo-americké letectvo a rudé letectvo o pomoc. Mělník byl bombardován německými letouny a hloubkovými letouny. Obyvatelstvo bylo ostřelováno a mělnická nemocnice byla zasažena přímým zásahem.

Po 4. hod. odpolední hlásila Praha, že jsou ještě ojedinělá místa odporu ozbrojených nacistů. Je třeba opatrnosti, hlavně při prohlížení německých bytů.

V 17.15 hod. oznámil vrchní ředitel Hanuš z Pražského hradu: na Pražském hradě na katedrále Sv. Víta byla vztyčena státní a sovětská vlajka za přítomnosti plukovníka Ivanoviče, představitele Rudé armády. Přítomni byli vojáci Rudé armády a československé armády. Byl svolán zdar spolupráci SSSR a ČSR a všeho Slovanstva.

V 17.20 vydala Česká národní rada toto prohlášení: Všechna moc i práva k dalšímu rozhodování v obcích, v městech, v městských čtvrtích, v továrnách, v podnicích a v závodech všeho druhu na území Čech, Moravy a Slezska, v hranicích první republiky náleží národním výborům...

Č. Amort, Na pomoc československému lidu, Praha 1960, dok. č. 274.

[269]

1945, 9. květen. Moskva. — Provolání českého vysílače „Za národní osvobození“ k osvobození hlavního města Prahy Sovětskou armádou.

Vítáme Rudou armádu — Osvoboditelku v Praze, hlavním městě republiky!

9. květen 1945 zůstane navždy v tisíciletých dějinách našeho národa datem nejslavnějším!

V předvečer tohoto dne triumfovalo pražské národní povstání nad německými okupantskými hordami a donutilo je ke složení zbraní a k odchodu z Prahy. Čtyřdenní boj o Prahu byl rozhodnut vítězstvím českých zbraní, Praha byla osvobozena! Den 9. květen stal se tak spontánně svátkem osvobozeného Československa.

Ani 8. května večer po kapitulaci německých vojsk, ani 9. května, v den našeho národního svátku osvobození, nebyla však Praha zbavena úplně nebezpečí zákeřných útoků ze strany poražených německých zoufalců. I po podepsání úmluvy o složení zbraní bombardovala německá letadla některé čtvrti Prahy, esesácké tlupy střílely z kulometů po národních oddílech